

OBČINA ŽALEC

LOKALNI PROGRAM KULTURE V OBČINI ŽALEC ZA OBDOBJE 2014–2020

Pripravili:

Urad za negospodarske javne službe, Občina Žalec

v sodelovanju z

ustanovami in društvi na področju kulture v Občini Žalec

Žalec, december 2013

VSEBINA

1	UVOD.....	4
1.1	STROKOVNE OSNOVE ZA IZDELAVO LOKALNEGA PROGRAMA KULTURE V OBČINI ŽALEC ZA OBDOBJE 2014-2020.....	5
1.2	PROJEKTNA SKUPINA ZA PRIPRAVO LOKALNEGA PROGRAMA.....	5
2	KNJIŽNIČNA DEJAVNOST.....	7
2.1	KULTURNA TRADICIJA.....	7
2.2	ANALIZA DANAŠNJEGA STANJA KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI V OBČINI ŽALEC.....	8
2.3	DEJAVNOST MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ŽALEC.....	10
2.4	KNJIŽNICA. NJENE NALOGE IN NJENA VLOGA V LOKALNEM OKOLJU.....	10
2.5	POGOJI ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE SLUŽBE.....	11
2.6	PREDNOSTNE NALOGE MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ŽALEC 2014–2020.....	12
2.6.1	NABAVA RAZNOVRSTNEGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA.....	12
2.6.2	UVAJANJE NOVIH STORITEV.....	12
2.6.3	INFORMACIJSKO OPISMENJEVANJE UPORABNIKOV.....	13
2.6.4	UREDITEV DOMOZNANSKE ZBIRKE.....	13
2.6.5	OSKRBOVANJE LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI S KNJIŽNIČNIM GRADIVOM IN SKRB ZA LJUDI S SOCIALNIMI STISKAMI.....	13
2.6.6	IZOBRAŽEVANJE IN STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE, TUDI SAMOIZOBRAŽEVANJE.....	14
2.6.7	PORAST ŠTEVILA UPORABNIKOV OZ. ČLANOV.....	14
2.6.8	OBVEŠČANJE O DEJAVNOSTI V USTREZNIH MEDIJIH, NA SPLETNI STRANI (WWW.ZAL.SIK.SI) IN PREK DRUŽBENIH OMREŽIJ.....	14
2.6.9	IZVAJANJE RAZLIČNIH OBLIK SPODBUJANJA BRANJA.....	15
2.6.10	POVEČATI ŠTEVILO ZAPOSLENIH.....	15
2.6.11	NUJNE INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE.....	15
2.6.12	KREPITEV OBSTOJEČIH IN VZPOSTAVLJANJE NOVIH PARTNERSTEV.....	16
2.6.13	UPRAVLJANJE KNJIŽNICE.....	16
2.7	POVZETEK CILJEV.....	16
3	DEJAVNOST ZAVODA ZA KULTURO, ŠPORT IN TURIZEM ŽALEC.....	18
3.1	KNJIGA.....	18
3.1.1	JAVNI INTERES.....	18
3.1.2	CILJI.....	18
3.1.3	UKREPI.....	18

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

3.1.4	PODROBNEJE	18
3.2	UPRIZORITVENE UMETNOSTI.....	19
3.2.1	JAVNI INTERES.....	19
3.2.2	CILJI.....	19
3.2.3	UKREPI.....	19
3.2.4	ABONMAJI PODROBNEJE	19
3.2.4.1	GLEDALIŠKI ABONMA ZA ODRASLE (PONEDELJEK IN TOREK)	19
3.2.4.2	POTUJOČI ABONMA	20
3.2.4.3	ŠOLSKE PREDSTAVE.....	20
3.2.4.4	OTROŠKI ABONMA.....	20
3.2.4.5	PONUDBA UPRIZORITVENIH UMETNOSTI ZA IZVEN	21
3.3	GLASBENA UMETNOST	21
3.3.1	JAVNI INTERES.....	21
3.3.2	CILJI.....	21
3.3.3	UKREPI.....	21
3.3.4	PODROBNEJE	22
3.3.4.1	KONCERTNI ABONMA KLASIČNE GLASBE	22
3.3.4.2	CITRARSKI ABONMA	22
3.3.4.3	KONCERTNI ABONMA NARODNO-ZABAVNE IN ZABAVNE GLASBE	22
3.3.4.4	PREOSTALA PONUDBA NA GLASBENEM PODROČJU.....	23
3.3.4.5	LASTNA PRODUKCIJA	24
3.4	VIZUALNA UMETNOST	24
3.4.1	JAVNI INTERES.....	24
3.4.2	CILJI.....	25
3.4.3	UKREPI.....	25
3.4.4	PODROBNEJE	25
3.4.4.1	LIKOVNE RAZSTAVE V SAVINOVEM LIKOVNEM SALONU IN DVORCU NOVO CELJE	25
3.4.4.2	POLETNE SLIKARSKÉ ŠOLE ALI DELAVNICE	26
3.4.4.3	POSTAVITEV STALNE RAZSTAVE AK. SLIK. JELICE ŽUŽA	26
3.4.4.4	UREDITEV IN POSODOBITEV ZBIRKE SAVINJSKIH LIKOVNIH UMETNIKOV	26
3.5	MEDIJI.....	27
3.5.1	JAVNI INTERES.....	27
3.5.2	CILJI.....	27
3.5.3	UKREPI.....	27
3.6	FILM IN AVDIOVIZUALNA DEJAVNOST	27
3.6.1	JAVNI INTERES.....	27
3.6.2	CILJI.....	27
3.6.3	UKREPI.....	27
3.7	KULTURNA DEDIŠČINA	27
3.7.1	JAVNI INTERES.....	27

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

3.7.2	CILJI.....	28
3.7.3	UKREPI.....	28
3.7.4	PODROBNEJE.....	28
3.8	POTREBNE INVESTICIJE	29
3.8.1	DOM II. SLOVENSKEGA TABORA ŽALEC	30
3.8.2	SAVINOVA HIŠA	30
3.8.3	DVOREC NOVO CELJE	31
4	LJUBITELJSKA KULTURNA DEJAVNOST	32
4.1	ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV SAVINJA ŽALEC	32
4.1.1	JAVNI INTERES.....	32
4.1.2	CILJI.....	32
4.1.3	UKREPI.....	32
4.1.4	PODROBNEJE.....	32
4.1.4.1	ORGANIZIRANOST	32
4.1.4.2	ČLANSTVO	33
4.1.4.3	PODROČJA DELOVANJA DRUŠTEV IN ZVEZE.....	33
4.1.4.4	ŠTEVILO IZVEDENIH PROJEKTOV OZ. PRIREDITEV; PRIMERJAVA 2002/2012.....	34
4.1.4.5	PROSTORI.....	34
4.1.4.6	FINANCIRANJE.....	35
4.1.4.7	PROBLEMATIKA	35
4.1.4.8	ZAKLJUČEK	35
4.1	JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI – OBMOČNA IZPOSTAVA ŽALEC	35
4.1.1	PREDSTAVITEV	35
4.1.2	NALOGE JAVNEGA SKLADA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI.....	36
4.1.3	CILJI IN USMERITVE	36
4.1.4	SODELOVANJE.....	37
4.1.5	ORGANIZIRANOST PRIREDITEV PO NIVOJIH	37
4.1.5.1	OBMOČNA RAVEN.....	37
4.1.5.2	MEDOBMOČNA (REGIJSKA) RAVEN.....	38
4.1.6	IZOBRAŽEVANJE	38
4.1.6.1	SEMINARJI IZPOSTAVE JSKD.....	38
4.1.6.2	SEMINARJI CENTRALE	38
4.1.7	ZAKLJUČEK	39
5	ZAKLJUČEK.....	40

1 UVOD

Lokalni program kulture Občine Žalec je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz doseženega položaja in razvoja kulture v občini in s katerim se bo ugotovila vloga kulture v nadaljnjem razvoju občine, opredelil javni interes zanjo ter cilji kulturne politike. To je dokument, ki postavlja prioritete občinske kulturne politike in neposredno odgovarja na ključne probleme posameznih področij kulture.

Lokalni program kulture opredeljuje cilje in ukrepe za doseg postavljenih ciljev. Sprejema se za obdobje od leta 2014 do 2020 in opredeljuje predvsem kratkoročne in srednjeročne cilje.

Politika odprtosti in pluralizma se nadaljuje tudi v skladu z dosedanjo tradicijo, le da bo zaradi negativnih učinkov gospodarske in finančne krize potrebno marsikje omejiti obseg programov; ne pa tudi njihove kakovosti.

Lokalni program kulture nastaja na podlagi in s smernicami nacionalnega programa, ki v svojem uvodu pojasnjuje uporabo pojma KULTURA. Kar velja na nacionalni ravni, velja v enakem obsegu in kvaliteti na lokalni ravni. Pojem kultura se je do 19. stoletja uporabljal v pomenu »omika« ali »olika«, Ivan Cankar pa je oznako vrednostno povzdignil in pomeni stanje duha, pri čemer je mislil na duhovno kulturo slovenskega naroda. Naloga duhovne kulture je ustvariti vrednote, ki dajejo življenju pravi smisel.

Glavni »predmet« duhovne kulture je umetnostna kultura, katere nosilci so javni in zasebni zavodi, samostojni kulturni ustvarjalci in ljubiteljske skupine; vanjo pa sodijo tudi: vede, ki so s kulturo neposredno povezane (literarna zgodovina, muzikologija, teatrologija in umetnostna zgodovina) in zunanja infrastruktura, ki omogoča njeno produkcijo,

Lokalni program kulture je hkrati tudi program za slovensko kulturo, pri čemer moramo posebno pozornost posvečati odnosu do slovenskega jezika in jezikovne kulture, ki pomenita enega pomembnih narodotvornih vidikov.

Lokalni program kulture vsebuje naslednje elemente:

- analiza obstoječega stanja za vsa področja kulture;
- javni interes na področju kulture;
- opredelitev programov lokalne skupnosti na področju kulture;
- javna kulturna infrastruktura.

Pri pripravi so sodelovali osnovni nosilci kulturne dejavnosti: Zavod za kulturo šport in turizem Žalec, Medobčinska splošna knjižnica Žalec, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Žalec, Zveza kulturnih društev Savinja Žalec in strokovne službe Občine Žalec – Urad za negospodarske javne službe.

1.1 STROKOVNE OSNOVE ZA IZDELAVO LOKALNEGA PROGRAMA KULTURE V OBČINI ŽALEC ZA OBDOBJE 2014-2020

V nadaljevanju se navajajo zakonske osnove in poročila ter druge dokumente, ki so bili osnova za pripravo predmetnega elaborata:

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo – ZUJIK - (Ur. l. RS, št. št. 77/2007);
- Strategija razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2013-2020
- Razvojni načrt Medobčinske splošne knjižnice Žalec za obdobje 2013 do 2016
- Poslovno poročilo Medobčinske splošne knjižnice Žalec za leto 2012
- Poslovno poročilo Zavoda za kulturo šport in turizem Žalec za leto 2012
- Letni poročili Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Žalec in Zveze kulturnih društev Savinja Žalec za leto 2012

1.2 PROJEKTNA SKUPINA ZA PRIPRAVO LOKALNEGA PROGRAMA

Nataša Gaber Sivka – Občina Žalec

Jolanda Železnik – Medobčinska splošna knjižnica Žalec

Lidija Koceli – Zavod za kulturo šport in turizem Žalec

Uroš Govek – Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec

Marko Repnik – Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Žalec

Breda Veber – Zveza kulturnih društev Savinja Žalec

2 KNJIŽNIČNA DEJAVNOST

2.1 KULTURNA TRADICIJA

Začetek knjižničarstva v Spodnji Savinjski dolini sovpada z II. slovenskim taborom, ki je bil v Žalcu 6. septembra 1868 z začetkom ob 15. uri.

Leta 1961 je Knjižnica Žalec s takratnim Zakonom o knjižničarstvu dobila matično funkcijo, ki jo ima še danes.

Leta 1985 se je Občinska matična knjižnica Žalec iz skromnih prostorov v stanovanjskem bloku preselila v nove, večje prostore Doma II. slovenskega tabora Žalec. S primernim knjižničnim fondom, povečano kadrovsko zasedbo, ustrezno nabavno politiko in spremljevalnim programom je iz leta v leto razvijala svojo dejavnost v smislu naraščanja števila članov, izposoje gradiva ter obiska nasploh.

V letu 1987 se je upokojila Anica Lesjak, ki je knjižnico vodila 25 let. Nalogo ravnateljice je prevzela Anka Krčmar.

Leto 1990 je začetek računalniške obdelave gradiva. Sprva v privatno izdelanem programu, pozneje v Vir-u, od oktobra 1994 v programu MOLJ, od leta 1995 pa v programu COBISS.

Leta 1993 je knjižnica postala enota Zavoda za kulturo Žalec. Marca 2002 se je knjižnica izločila iz tega zavoda in postala samostojni zavod kot Medobčinska matična knjižnica Žalec, katere ustanoviteljice so vse občine Spodnje Savinjske doline.

31. 12. 2006 se je Anka Krčmar upokojila, nadomestila jo je Jolanda Železnik.

Decembra 2007 je bil sprejet Odlok o ustanovitvi JZ Medobčinska splošna knjižnica Žalec, ki je prejšnji odlok uskladil z obstoječo zakonodajo.

Za ilustracijo izpostavljam naslednje zanimive in zgovorne podatke:

leta 1981 * sta bili v matični knjižnici Žalec 18.102 enoti gradiva, v vseh knjižnicah skupaj pa 50.700 enot gradiva. V tem letu je bilo izposojenih 31.750 enot knjižničnega gradiva.

29 let pozneje, torej leta 2012, je bilo v matični knjižnici 98.510 enot gradiva, v vseh enajstih enotah pa 182.872 enot. Zabeležili smo 318.577 izposoj, kar je skoraj 10-krat več kot leta 1983.

Našteto dokazuje, da postaja knjižnica v lokalnem okolju vedno bolj prepoznavna in zato tudi obiskana ter potrebna.

¹ Primerjava s to letnico je navedena zato, ker so šele s tem letom podatki znani iz diplomske naloge I. Završnik.

2.2 ANALIZA DANAŠNJEGA STANJA KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI V OBČINI ŽALEC

S krepitvijo knjižnične mreže v preostalih občinah ustanoviteljicah in naraščanjem števila uporabnikov se nenehno veča obseg dela, zahtevnosti in pristojnosti. Z nastajanjem novih nalog stare ne izginjajo, zato govorimo o t. i. hibridnih knjižnicah. Kljub stalnemu porastu nalog, manjšanju finančnih sredstev in kadrovske podhranjenosti je Medobčinska splošna knjižnica Žalec uspešna kultura institucija, pogosto tudi primer dobre prakse drugim slovenskim splošnim knjižnicam.

V osrednji knjižnici v Žalcu je že nekaj časa najbolj pereč problem prostorska stiska. Knjižnica se trenutno razprostira na 579 m², kar je že dolgo veliko premalo. Oddelek za mladino je istočasno prostor za prireditve, zato namestitve dodatnih polic ni možna. Na oddelku za odrasle so police povsem natrpane, zato je gradivo težko najdljivo in izpostavljeno poškodbam. Police so zaradi natrpanosti nevarne.

V obstoječih prostorih ni mogoče vzpostaviti e-točke, prav tako ne urediti nujno potrebnega študijskega oddelka.

Ker ni ustrezne opreme, niti prostora zanjo, je ovirana nabava neknjižnega gradiva (DVD-jev, CD-jev ...).

Invalidom je onemogočen dostop v nadstropje, kjer je oddelek za odrasle. Kljub temu je zanje dobro poskrbljeno. Nihče zaradi tega ni prikrajšan za zeleno gradivo in storitev.

Prostorske razmere najbolj nevdržno utesnjujejo mlade uporabnike, ki še vedno nimajo svojega kotička, kjer bi lahko skupaj pripravljali šolske zadolžitve. Njihovi veselost in ustvarjalnost sta pogosto preganjani, ker motijo druge bralce ter uporabnike.

V osrednji knjižnici ni ločenega prostora za bibliopedagoško dejavnost. Nujno potrebna sta mediacenter in čitalnica za mlade z računalniškimi delovnimi mesti. Zelo skromna je čitalnica za odrasle. Ni prostorov za interno delo, za malico, prav tako ne garderob za stranke in zaposlene. Sanitarije so potrebne preureditve.

Prostorska stiska tudi onemogoča postavitev ustreznega obsega in izbora knjižničnega gradiva.

Glede prostorske ureditve je velika težava tudi vzdrževanje prostorov, v katerih se opravlja knjižnična dejavnost (v vseh enotah, ki spadajo v Občino Žalec – Griže, Liboje, Petrovče, Ponikva, Šempeter, Žalec).

Nekatere dislocirane enote, ki spadajo pod okrilje Občine Žalec, delujejo v prostorih, ki so popolnoma neprimerni za izvajanje knjižnične dejavnosti. Zaradi kadrovske podhranjenosti te enote niso odprte skladno z uredbo, zaradi dolgotrajnega nezadostnega financiranja imajo neustrezne in neuravnotežene zbirke knjižničnega gradiva.

Velik problem predstavlja kadrovska podhranjenost: knjižnica nima hišnika, tajnice, niti dovolj strokovnih delavcev.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Kadrovsko in prostorsko ne izpolnjujejo niti minimalnih pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, kar dokazuje spodnja preglednica. V njej so navedeni tudi pogoji, ki bi jih morala osrednja knjižnica dosegati po standardih, ki bodo veljali leta 2015.

	Dejansko stanje	Po pravilniku, ki določa minimalne pogoje	Standardi
Osebj:			
-strokovni delavci		8	10
-manipulativni in tehnični knjižnični delavci		1	2
-upravni knjižnični delavci		1	1
-za rač. in adm. delo		1	1,5
SKUPAJ	7,4	11	14,5
Odpriost osrednje enote	6 dni v tednu, 3 x 10 ur in 2 x 8 ur, ob sobotah 5 ur = 47 ur	8 ur na dan, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur = 45 ur	6 dni v tednu, 8 ur na dan, ob sobotah 5 = 45 ur
Odpriost organizacijskih enot	2 do 4 ure na teden, en dan v tednu	4 ure na teden do 2000 prebivalcev; 15 ur na teden do 6000 prebivalcev	20 ur na teden – 4 dni v tednu
Letni prirast v knj. zbirki	174 izvodov/1000 prebivalcev	200 izvodov/1000 prebivalcev	250 izvodov/1000 prebivalcev

Zagotovo zelo bode v oči podatek, da bi za potrebe Občine Žalec moralo biti zaposlenih 14,5 delavca, z letom 2012 pa jih je le 7,4, kar je komaj 0,9 delavca več kot leta 2004.

Število prebivalcev z območja Občine Žalec, aktivno vključenih v knjižnico, znaša 17,9 %. Glede na število potencialnih uporabnikov je še vedno nizek odstotek aktivnih članov. Povprečje v Sloveniji je okrog 24 %.

Čas odprtosti je v matični knjižnici (kljub kadrovske podhranjenosti) presežen glede na Uredbo o osnovnih storitvah knjižnic, ki določa minimalni čas odprtosti, saj je knjižnica odprta 47 ur na teden.

Po zadnjih meritvah so vse enote, razen Ponikve, v 2. kategoriji razvitosti (srednje razvite knjižnice). Ponikva spada v 3. kategorijo (nerazvite knjižnice). Vse krajevne knjižnice so zelo mejne – komaj nekaj nad 50 % predpisanih minimalnih pogojev, Ponikva pa nekaj pod 50 %. Krajevne knjižnice imajo največji odbitek oz. manko pri kadrovske virih.

Knjižnice v Spodnji Savinjski dolini so že leta in leta med najbolj podhranjenimi v Sloveniji, kar dokazujejo nacionalni statistični podatki. Prihodek splošnih knjižnic na prebivalca je v letu 2008 znašal v poprečju 14 €, leta 2013 že manj kot 11 € (za primerjavo: Krško 30 €, Dravograd 24 €, Lendava 18 €, Nova Gorica 30 €, Tolmin 36 €, Metlika in Ribnica 18 € itd.).

Sicer pa je tudi Medobčinska splošna knjižnica Žalec virtualna knjižnica, kar pomeni, da je z določenimi storitvami uporabnikom na voljo 24 ur na dan.

2.3 DEJAVNOST MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ŽALEC

Zavod opravlja naslednjo javno službo:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanje informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbiranje, obdelava, varovanje in posredovanje domoznanskega gradiva,
- zagotavljanje dostopnosti in uporabe gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organiziranje kulturnih prireditev, ki so povezane s knjižnično dejavnostjo,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

(Vir: Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Medobčinska splošna knjižnica Žalec.)

2.4 KNJIŽNICA. NJENE NALOGE IN NJENA VLOGA V LOKALNEM OKOLJU

Sodobna knjižnica je informacijsko, izobraževalno, komunikacijsko, kulturno in sprostitevno središče. Občinska knjižnica Žalec je del Medobčinske splošne knjižnice Žalec.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za prebivalstvo v Spodnji Savinjski dolini. Njene ustanoviteljice so Občina Braslovče, Občina Polzela, Občina Prebold, Občina Tabor, Občina Vranksko in Občina Žalec.

Zavod ima naslednje organizacijske enote:

- Občinska knjižnica Braslovče,
- Občinska knjižnica Polzela,
- Občinska knjižnica Prebold,
- Občinska knjižnica Tabor,
- Občinska knjižnica Vranksko,
- Občinska knjižnica Žalec, ki ima naslednja izposojevališča:
- Izposojevališče Griže,
- Izposojevališče Liboje,
- Izposojevališče Petrovče,
- Izposojevališče Ponikva,
- Izposojevališče Šempeter v Savinjski dolini.

Knjižnica skrbi v svojem lokalnem okolju za vse ciljne skupine in zagotavlja storitve tudi za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami.

Medobčinska splošna knjižnica Žalec je vključena v Združenje splošnih knjižnic Slovenije.

Knjižnica je definirana kot tretji prostor (izraz je oblikoval sociolog Ray Oldenburg – *The Great Good Place*, 1990). Pomeni neformalni prostor, kjer se ljudje iz lokalne skupnosti srečujejo in razvijajo socialne interakcije, prijateljske vezi, prostor za debate, domačnost, povezanost z lokalno skupnostjo, spodbujajo druženje namesto izoliranosti ter delajo življenje barvitejše. Tretji prostor je nevtralen. Posebno v urbanih okoljih so ljudje izgubili stik s skupnostjo. Človek pa ravno to potrebuje za socialno zadovoljstvo in duševno zdravje.

Žal le redki povezujejo knjižnice z gospodarstvom v ožji in širši lokalni skupnosti, pa so z njim tesno povezane. Velik del proračunskih sredstev namreč pretočijo v gospodarstvo, saj plačujejo obratovalne stroške, vzdrževalna dela, investicije, nakup gradiva itd., in to v zakonitih plačilnih rokih.

Knjižnica je središče kulturnega in informacijskega dogajanja v lokalnem okolju. Je skladišče znanja in informacij. Prispeva k večanju kakovosti življenja posameznika in skupnosti, krepi pripadnost lokalni skupnosti, povezuje različne življenjske sloge, krepi kulturno življenje, dviguje izobrazbeno raven ter razvija pismenost, zato mora s svojo prostorsko in strokovno urejenostjo biti zgledna, da bo privabljala vedno več novih uporabnikov (in jih tudi uspešno zadržala). Nikakor pa ne smemo pozabiti, da je temelj kulturnega dogajanja v lokalnem okolju prav knjižnica in da bo v obdobju gospodarskih težav še bolj potrebna ter pomembna. Ljudje smo socialna bitja, zato potrebujemo stik z ljudmi. V času socialnih stisk, ki jih prinaša kriza, pa je med drugim tudi rehabilitacijski prostor.

Dobro razvita knjižnica je v ugled lokalni skupnosti. V času socialnih stisk, ki jih prinaša kriza, pa je med drugim tudi rehabilitacijski prostor.

2.5 POGOJI ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE SLUŽBE

Knjižnice, ki izvajajo javno službo, morajo imeti:

- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,
- ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev,
- ustrezen prostor in opremo,
- ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

Minimalne pogoje za delovanje določa Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Medobčinska splošna knjižnica Žalec jih na več točkah ne dosega.

2.6 PREDNOSTNE NALOGE MEDOBČINSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ŽALEC 2014–2020

2.6.1 NABAVA RAZNOVRSTNEGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Knjižnica bo uporabnikom nudila raznovrsten izbor knjižničnega gradiva, ki bo čim bolj zadovoljeval njihove potrebe po informacijah in želje po izobraževanju, kulturi, raziskovanju, pa tudi razvedrilu. Ponujala bo čim bolj raznovrstno gradivo, tudi e-baze podatkov, do katerih bodo lahko uporabniki dostopali od doma, saj je Medobčinska splošna knjižnica Žalec virtualna knjižnica. Z ustreznim strokovnim izborom gradiva bo povečana kakovost življenja prebivalcev v lokalni skupnosti.

Zaradi odprtosti meja in večje konkurenčnosti narašča potreba po učenju tujih jezikov ter poznavanju različne zakonodaje. Hitro zastarevanje znanj zahteva bistveno večjo nabavo gradiva aktualnih vsebin in uporabo sodobnih medijev. Delež ljudi, ki se bo vseživljenjsko izobraževal, bo porasel, zato jim bo treba posvečati veliko pozornost.

V knjižnici bodo sledili razmerju nakupa gradiva, 60 % strokovnega gradiva proti 40 % leposlovja, 30 % gradiva za mladino in 10 % referenčne zbirke. Posebno pozornost bodo posvečali nabavi zvočnih knjig in knjig z večjimi črkami ter gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami.

Sledili bodo novostim na knjižnem trgu in kupovali večino dobrih knjig. Poleg slovenskega gradiva bodo kupovali tudi gradivo v tujem jeziku. Ne bodo spregledali nagrajenih in nominiranih knjig.

Manjkajoče gradivo bodo zagotavljali z medknjižnično in medoddelčno izposajo.

Digitalna doba prinaša tudi nov način branja, zato bodo sledili novostim in napredku na področju e-knjig. Pridružili se bodo aktivnostim, ki jih bo na tem področju izvajala večina slovenskih splošnih knjižnic.

2.6.2 UVAJANJE NOVIH STORITEV

Knjižnica deluje v vedno bolj spremenljivih okoliščinah. Če želi biti dobra in uspešna, se mora nenehno odzivati na spremembe in razmišljati, kako lahko prebivalcem pomaga h kakovostnejšemu življenju v spremenjenih okoliščinah. Omogočati jim mora pogoje za osebno rast in aktivno državljanstvo.

Ponudba informacij na svetovnem spletu je iz dneva v dan večja, socialne razlike so vedno izrazitejše. Prosti čas postaja redka in dragocena dobrina, zato ga želijo prebivalci kar najpametneje izkoristiti. Ena od pomembnih institucij pri oblikovanju aktivnosti za preživljanje prostega časa je zagotovo knjižnica, zato se mora na inovativen način odzvati na zahteve in pričakovanja okolja.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Z novimi oblikami knjižne, književne in knjižnične vzgoje bodo vedno bolj spodbujali bralno kulturo, sledili bodo znanjem, ki bodo omogočala vizualno, medijsko ter digitalno opismenjevanje njihovih uporabnikov.

2.6.3 INFORMACIJSKO OPISMENJEVANJE UPORABNIKOV

Dodatno izobraževanje mladih in odraslih uporabnikov je nujno. V posebej organiziranih oblikah in ob vsakdanjem delu jih bodo učili učiti se, torej za iskanje ter uporabo informacij. Prav tako za uporabo aplikacije Moja knjižnica in drugih sodobnih spletnih pripomočkov. Stalno dopolnjevanje in posodabljanje računalniških mest za uporabnike je nujno. Vsekakor pa bo pred tem treba usposobiti strokovne delavce knjižnice in jih naučiti uporabe e-medijev.

2.6.4 UREDITEV DOMOZNANSKE ZBIRKE

Z domoznansko dejavnostjo je knjižnica najtesneje povezana s svojim lokalnim okoljem. Gradivo iz domoznanske zbirke je vedno bolj iskano med vso populacijo. Obseg gradiva narašča, saj si knjižnica prizadeva pridobiti čim več temeljnih kamnov, ki pričajo o identiteti Spodnje Savinjske doline. Žal pa to gradivo še vedno ni obdelano v sistemu Cobiss, ker v knjižnici ni strokovnega delavca z licenco, zato je nujno potrebno narediti pomemben premik na tem področju. Kajti domoznansko gradivo ima svojo pravo vrednost šele, ko zanj zvedo uporabniki. Čim več domoznanskega gradiva bodo digitalizirali.

Sodelovali bodo pri gradnji spletnega leksikona Celjskozasavski.si, portala Kamra, sodelovali bodo v projektu DEKD, organizirali domoznanske prireditve, kot so Utrip domoznanstva in druge.

Potrebno pa bo poiskati tudi ustrezno rešitev za širjenje domoznanskega oddelka.

2.6.5 OSKRBOVANJE LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI S KNJIŽNIČNIM GRADIVOM IN SKRB ZA LJUDI S SOCIALNIMI STISKAMI

Ljudem s posebnimi potrebami bodo zagotovili dostop do informacij oz. knjižničnega gradiva. Tistim, ki ne bodo zmogli sami priti v knjižnico, bodo dostopnost do gradiv in storitev zagotovili z dostavo gradiva na dom. Zanje bodo organizirali posebne oblike dela, s katerimi jim bodo popestrili in polepšali življenje.

Najbrž se bodo socialne razlike stopnjevale in povzročale družbene frustracije. Knjižnica bo zato s svojimi tehnološkimi kapacitetami, možnostmi izobraževanja in druženja kakovostno vplivala na življenje posameznikov. Razvoj knjižnične dejavnosti ima in bo imel zato poudarjen socialni predznak.

2.6.6 IZOBRAŽEVANJE IN STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE, TUDI SAMOIZOBRAŽEVANJE

Zaposleni v knjižnici morajo imeti poleg znanja s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti tudi številna druga znanja, saj so le tako lahko kos zahtevam uporabnikov ter spremembam v okolju. Dobra in uspešna knjižnica je lahko le knjižnica z izobraženimi, razgledanimi, fleksibilnimi in motiviranimi zaposlenimi. Sodobnega knjižničarja ne sme omejevati niti opis del in nalog niti delovni čas.

Med drugimi je naloga knjižnice tudi izobraževati – ne more izobraževati, če nima izobraženih ljudi, zato bo vsem zaposlenim permanentno omogočeno strokovno izpopolnjevanje v oblikah, ki jih organizirata Narodna in univerzitetna knjižnica ter IZUM, in v drugih oblikah spopolnjevanja in nadgrajevanja (tudi spoznavanja primerov dobrih praks drugih knjižnic). Le izobražen in strokovno spopolnjen knjižničar je lahko kos čim večim, še zlasti novodobnim nalogam knjižnice. Pri zaposlenih sta nujna tudi visoka lastna motiviranost in samoizobraževanje.

2.6.7 PORAST ŠTEVILA UPORABNIKOV OZ. ČLANOV

Uporabnikom bo s spoštovanjem uredbe o brezplačnih osnovnih storitvah in z drugimi oblikami motivacije omogočena še večja ter prijaznejša uporaba knjižnice. Še večja skrb bo posvečena mladim, ki jim bo z ustrezno opremo in prostori omogočen dostop do interneta ter elektronskih storitev, predvsem pa bi jih pridobili z medioteko in prostorom, kjer se bodo lahko družili ter učili z uporabo knjižničnega gradiva. V okviru možnosti bodo okrepljene bibliopedagoške ure za mlade. Zelo načrtno bo ukvarjanje s prebivalci v tretjem življenjskem obdobju, posebno pozornost bo knjižnica posvečala družinam, saj želi biti prepoznavna kot družinam prijazna knjižnica.

Lepo bi bilo, če bi do leta 2020 knjižnico aktivno uporabljalo približno 24 % prebivalstva Občine Žalec.

Vizija knjižnice so uporabniki, ki so vse bolj izobraženi in aktivni državljani.

2.6.8 OBVEŠČANJE O DEJAVNOSTI V USTREZNIH MEDIJIH, NA SPLETNI STRANI (WWW.ZAL.SIK.SI) IN PREK DRUŽBENIH OMREŽIJ

Knjižnica bo krepila stike z javnostjo. O svojem delu in prireditvah bo obveščala medije. Knjižnica bi nujno potrebovala piar službo, lahko tudi skupno za več institucijami oz. zavodi. Z rednim dopolnjevanjem spletne strani bo uporabnike seznanjala z našim delom in njihovo možnostjo pridobivanja informacij. Nadaljevala bo predstavitve knjižnih novosti in predstavitve knjig, ki jih priporoča.

Sledila bo napredku in trendom na področju socialnih omrežij in se vanje vključevala (Facebook, Twitter ...).

2.6.9 IZVAJANJE RAZLIČNIH OBLIK SPODBUJANJA BRANJA

V knjižnici bodo nadaljevali izjemno odmevna in priljubljena projekta Savinjčani beremo in Tudi mali Savinjčani berejo. Ohranjali bodo vse, kar je bilo uspešno do zdaj, in dodajali nove oblike spodbujanja branja za vse starostne skupine ter vse ciljne skupine.

2.6.10 POVEČATI ŠTEVILO ZAPOSLENIH

Do leta 2020 bi bilo potrebno v Občinski knjižnici Žalec zaposliti vsaj:

- štiri strokovne delavce,
- manipulanta,
- tehničnega delavca.

Brez ustreznega kadra je nerealno pričakovati rast in razvoj knjižnice v lokalnem okolju, niti dovolj kakovostnega sprotnega izvajanja nalog in aktivnosti, ki jih pričakujejo uporabniki (seveda tudi ne izpolnjevanja nalog, ki so navedene kot prednostne).

2.6.11 NUJNE INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Najpomembnejša investicija mora biti pridobitev ustreznih prostorov in opreme za matično knjižnico.

Rešiti je potrebno tudi naslednje prostorske probleme:

- večnamenski prostor (bibliopedagoška vzgoja, prireditve),
- mediacenter in čitalnica za mlade s štirimi računalniškimi mesti,
- čitalnica za odrasle s štirimi računalniškimi mesti,
- pisarni za interno delo,
- garderobi za stranke in zaposlene,
- prostor za malico,
- sanitarije,
- družabni prostor s kavarno,
- razširiti domoznanski oddelek.

Rešiti je treba tudi prostorske probleme nekaterih krajevnih knjižnic – še zlasti Petrovče in Šempeter.

Za vzdrževanje obstoječih prostorov in opreme je treba zagotoviti sredstva, saj je stavba, v kateri je matična knjižnica, stara 29 let in zato potrebna nujnih vzdrževalnih del. Prav tako oprema, še zlasti računalniška. Sodobne knjižnice si ni mogoče predstavljati brez sodobne računalniške opreme. Brez namenskih sredstev bo morala biti izpuščena marsikatera priložnost.

2.6.12 KREPITEV OBSTOJEČIH IN VZPOSTAVLJANJE NOVIH PARTNERSTEV

Povezovanje med različnimi institucijami, zavodi, društvi ... v lokalnega okolju in zunaj njega je temelj za prepoznavnost ter dolgoročno uspešnost, zato se bo knjižnica še bolj povezovala in vzpostavljala partnerstva pri skupnih projektih. Nujno je tudi povezovanje z gospodarstvom in vključevanje knjižnice v turistično ponudbo.

Ob vstopu v Evropsko unijo in s tem povezanim procesom globalizacije je vloga knjižnic še posebno pomembna. Organizacijske enote postajajo središče kulturnega in informacijskega dogajanja v kraju, zato se bo tudi v prihodnje treba trudili za prepoznavnost knjižnic ter njihovo nenehno strokovno napredovanje.

2.6.13 UPRAVLJANJE KNJIŽNICE

Splošna knjižnica mora biti organizirana učinkovito, oblikovati pa mora poslovno politiko, s katero so jasno opredeljeni cilji, prioritete in storitve knjižnice glede na potrebe lokalne skupnosti.

Čeprav je zavod neprofitna organizacija, je za njegovo uspešno delo treba poznati in razumeti temeljne ekonomske zakonitosti, da je uspešen v razmerah, ki so kulturi malo naklonjene. Zato tudi direktor potrebuje sodobna znanja, ki so mu podpora za vodenje in upravljanje v času sprememb.

S svojo dejavnostjo bo knjižnica vplivala na ugled in prepoznavnost občin, zato pričakuje aktivno podporo.

2.7 POVZETEK CILJEV

Knjižnica je srce lokalne skupnosti (dnevna soba). Omogoča vsem, ne glede na raso, starost, spol ali ekonomski položaj, dostop do informacij, ki so bistvenega pomena za kakovostno življenje.

V Medobčinski splošni knjižnici Žalec uspešno spodbujajo bralno kulturo in vseživljenjsko izobraževanje, ohranjajo kulturno identiteto ter sooblikujejo podobo Spodnje Savinjske doline, ki se odraža tudi v funkcionalni in finančni pismenosti njenih prebivalcev.

V obdobju do leta 2020 so prednostni cilji naslednji:

- knjižnice v mreži bodo s svojim delovanjem povečale kakovost življenja posameznika in skupnosti,
- zmanjševale razlike med informacijsko bogatimi in informacijsko revnimi uporabniki,
- dvigovale zavest o pomenu knjige in branja za razvoj posameznika in družbe,
- okrepile bodo pripadnost lokalni skupnosti,
- povečale ugled in prepoznavnost lokalnih skupnosti,
- povezovale različne življenjske sloge,
- okrepile kulturno življenje,
- dvignile izobrazbeno raven,
- skrbele za razvoj in obvladovanje slovenskega jezika,

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

- širile bralno kulturo, razvijale informacijsko (poudarek na izobraževanju uporabnikov za rabo knjižničnih gradiv in storitev), funkcionalno, finančno in druge pismenosti ter
- podpirale splošno kulturno in jezikovno nacionalno zavest ter širile obzorja duha.

Pogoji za doseganje teh ciljev:

- ustrezna finančna sredstva za izvajanje dejavnosti in nabavo raznovrstnega knjižničnega gradiva,
- redno financiranje,
- čim širša podpora projektom bralnega ozaveščanja,
- primerni prostori,
- naklonjenost sponzorjev in donatorjev,
- ustrezno število in usposobljenost delavcev,
- zaupanje stroki ter
- zagotavljanje drugih pogojev za opravljanje poslanstva knjižnice z veliko naklonjenostjo in razumevanjem lokalne skupnosti.

Knjižnica želi obdržati, kar je dosegla, in razvijati svojo dejavnost tako, da bo v spremenjenih družbenih razmerah tudi v prihodnje vsem občanom podpora na področju izobraževanja, informacijske, funkcionalne ter finančne pismenosti in kulture.

Če ne bomo imeli pogojev, ne bomo mogli pravočasno stopati na vlak tehnološkega napredka, zato se bodo razvojne razlike med knjižnicami v Sloveniji še stopnjevale.

Knjižnica je prostor, v katerem se vedno bolj prepleta tradicionalno s sodobnim. Knjižnice po Sloveniji imajo večstoletno tradicijo, ki jo morajo ohranjati, obenem pa biti sopotnice sodobnemu človeku, ki ima povsem drugačne potrebe po znanju, izobraževanju, kulturi, sprostitvi, branju kot pred leti. Human razvoj mora slediti tehnološkemu razvoju in tu lahko oz. morajo knjižnice odigrati pomembno vlogo.

Zakon o knjižničarstvu, ki je začel veljati leta 2001, je knjižnicam naložil številne nove naloge. Tudi tehnološki napredek in spremenjene družbene ter ekonomske razmere postavljajo vedno nove izzive in naloge. V knjižnicah se zaradi napredka ne ukinjajo stare dejavnosti, ampak se vzporedno pojavljajo nove in skupaj tvorijo t. i. hibridne knjižnice. Pojavljajo se nove tehnologije in mediji, istočasno pa ostajajo tradicionalni postopki, zato lahko temu sledi le ustrezno usposobljen strokovni delavec.

V Medobčinski splošni knjižnici Žalec trdijo, da si tudi njihovi uporabniki zaslužijo najboljšo ponudbo knjižničnega gradiva, informacij in storitev, ki jih lahko nudi knjižnica. Prav tako si zaslužijo ustrezno opremo in prostor. Zato Medobčinska splošna knjižnica Žalec upa, da bodo vse občine Spodnje Savinjske doline močna podpora usklajenemu razvoju knjižnic, ki bo omogočal primerljivost na nacionalni ravni.

Če imamo velik besedni zaklad, lahko z malo besedami veliko povemo. Prave kombinacije črk in besed nas delajo drugačne, izjemne. Tako kot kultura. Veliko jih je in več jih premoremo, bolj smo izjemni. Kultura ne more biti ovira, lahko je le priložnost, da razumemo in vemo več. Da postanemo strpni v sobivanju in bogati zaradi razumevanja, dojetanja ter sprejetanja različnosti.

3 DEJAVNOST ZAVODA ZA KULTURO, ŠPORT IN TURIZEM ŽALEC

Lokalni program kulture Občine Žalec na področju delovanja javnega zavoda ZKŠT Žalec opredeljuje javni interes za kulturo, z namenom zagotavljanja pogojev za delovanje, dostopnost, raznolikost, zlasti na naslednjih področjih delovanja zavoda.

3.1 KNJIGA

3.1.1 JAVNI INTERES

- Na področju knjige je zagotavljanje dobrih pogojev za ustvarjalce s področja leposlovja in kulture v celoti ter izdajanje knjig in revij.

3.1.2 CILJI

- Ohranitev književne revije in izdajanja knjig s področja humanistike ter kulturne dediščine našega okolja.

3.1.3 UKREPI

- Zagotovitev sredstev v proračunu Občine Žalec za izdajanje revij in knjig v zadostni višini.

3.1.4 PODROBNEJE

Zavod izdaja VPOGLED – revijo za književnost in kulturo, ki je na tem območju edinstvena, že od leta 2005. Nastala je kot revija za književnost, ki je odprta lokalnemu in širšemu slovenskemu leposlovnemu ustvarjanju, pri čemer je najpomembnejša vrednota besedil njihova kakovost. Poleg besedil prinaša tudi likovne priloge, s katerimi se spremlja razstavní program Savinovega likovnega salona in obširnejši pregled del likovnih ustvarjalcev naše občine. Leta 2013 se je področje objavljanja besedil razširilo s čistega leposlovja na celotno področje kulture. Revija se povezuje s sodobno poljsko, bosansko in srbsko književnostjo, pri čemer nastaja kakovostna prevodna književnost, predvsem pa omogoča avtorjem lokalnega okolja, da v njej objavljajo svoja dela.

Poleg revije Zavod izdaja knjige, katerih vsebina je pomembna za občino, pri čemer gre največkrat za strokovno literaturo različnih področij humanistike in kulturne dediščine našega okolja.

3.2 UPRIZORITVENE UMETNOSTI

3.2.1 JAVNI INTERES

- Javni interes na področju uprizoritvenih umetnosti je izvajanje abonmajev za različne starostne skupine abonentov v našem okolju in podpora produkciji mladih gledaliških ustvarjalcev.

3.2.2 CILJI

- Raznolikost ponudbe in vključitev kar največ različnih gledališč v program in s tem tovrstne dobrine omogočiti občanom ter občankam na ogled v občini.

3.2.3 UKREPI

- Zagotovitev finančnih pogojev za izvedbo kakovostnih predstav, če prihodki od vstopnin ne pokrijejo stroškov.

3.2.4 ABONMAJI PODROBNEJE

V obdobju zadnjih nekaj let se opaža trend upadanja števila abonentov, kar se na podlagi rezultata anket pripisuje padcu standarda občank in občanov; opazen je na vseh ravneh življenja. V sezoni 2013/14 se je ta težnja obrnila navzgor.

Abonma	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Gledališki	829	794	595	532	502	532	630
Mladinski/šolske predstave	44	135	104	127*	-	-	
Cicibanov	149	173	139	113	99	66	69
Narodno-zabavni	156	212	234	258	259	265	245
Glasbeni	119	106	196	182	90	-	-
Citrarski	-	-	-	-	42	52	51
Potujoči			37	34	20	20	25
SKUPAJ	1297	1420	1305	1246	990	935	1020

3.2.4.1 GLEDALIŠKI ABONMA ZA ODRASLE (ponedeljek in torek)

V okviru abonmaja se predstavi pet predstav poklicnih ali (izjemoma) komercialnih gledališč iz Slovenije ali zamejstva. Ob zaključku abonmaja se abonentom ponudi dodatna brezplačna predstava katere od naših amaterskih gledaliških skupin ali iz produkcije v okviru regionalne kulturne naveze Triangel.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Na podlagi izkušenj ocenjujemo, da finančna podpora lokalne skupnosti pri ponudbi gledaliških abonmajev za odrasle ne bo potrebna, prostorski pogoji pa so v izhodišču zagotovljeni v dvorani Doma II. slovenskega tabora.

3.2.4.2 POTUJOČI ABONMA

Nastal je v abonmajski sezoni 2009/10 iz želje po raznovrstnem okušanju gledališke, glasbene, gledališko-glasbene in plesne umetnosti ter nadomestil organizacijo posameznih dogodkov, ki v domačo dvorano ne bi privabili dovolj obiskovalcev ali pa se zaradi velikosti oz. tehnične zahtevnosti na domači oder ne dajo postaviti. Drugi cilj, ki ga ta abonma zasleduje, pa je spoznavanje infrastrukture oz. objektov kulturne dediščine, v katerih delujejo slovenska narodna in regionalna gledališča, operni in baletni hiši ter slovenski gledališki muzej. V abonma se uvrščajo tudi ogledi nekaterih produkcij v tujini.

Tako si je vsako sezono mogoče ogledati pet ali šest predstav za abonma in izven.

3.2.4.3 ŠOLSKE PREDSTAVE

Po nekajletni tradiciji organizacije mladinskega abonmaja se je zavod prilagodil željam in zahtevam osnovnošolskega sistema ter prešel v organiziranje šolskih predstav v dopoldanskem času. Predstave so vsebinsko zastavljene tako, da pokrivajo potrebe po vertikalni osnovnošolskega izobraževanja, torej so po triadah prilagojene starostnim stopnjam učencev. Tako se v šolskem letu organizirajo tri ali štiri predstave, ki so gledališke ali pa preplet gledališke, glasbene in plesne umetnosti.

Res je ta način mladim, ki bi se želeli sistematično gledališko izobraževati v domačem okolju, odvzel to možnost, a mlade abonmajске publike je bilo tako malo, da organizacija finančno ne vzdrži niti s proračunsko podporo lokalne skupnosti.

V sodelovanju z osnovnimi šolami pa je treba nenehno proučevati možnosti izvajanja bolj sistematske gledališke vzgoje, npr. po vzoru potujočega abonmaja za odrasle, pri čemer bi bila potrebna finančna podpora lokalne skupnosti vsaj za potrebe pokrivanja prevoznih stroškov.

Z organizacijo šolskih predstav se uresničuje cilj kulturne politike države o načrtnem izvajanju kulturno-umetnostne vzgoje.

3.2.4.4 OTROŠKI ABONMA

Cilj vzgajanja bodočih kulturnih potrošnikov in tudi ustvarjalcev bo zavod nadaljeval z uspešnim otroškim abonmajem, ki je namenjen otrokom od dopolnjenega 3. do 6. leta starosti ter prvi triadi osnovnošolcev.

Ker pa je tudi na tem področju opazen velik premik v smeri zmanjšanja števila abonmentov in hkratnega povečevanja obiska za izven, so bile uvedene določene spremembe.

V smislu načrtnega izvajanja kulturno-umetnostne vzgoje se je treba približati najmlajšemu gledalcu tako, da gledališče vstopi v njegovo okolje. Tako bosta v naslednjem obdobju organizirana dva otroška abonmaja.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

- Abonma Vozkovo gledališče bo potekal v vseh dvanajstih enotah žalskega vrtca. Zajemal bo po štiri predstave na sezono, in sicer tri v enotah, četrto pa bodo otroci skupaj s starši lahko obiskali v Domu II. slovenskega tabora. Vozkovo gledališče bo zajelo otroke, ki obiskujejo vrtec, in tiste v zasebnem varstvu od tretjega do šestega leta starosti. V ta abonma bodo vključene tri manjše lutkovne ali igrane oz. glasbeno-igrane predstave.
- Za otroke med šestim in devetim letom starosti pa poteka Cici abonma, ki bo ravno tako zajemal štiri predstave slovenskih gledališč ali samostojnih kulturnih zavodov, med njimi eno, primerno za obe starostni stopnji otroškega abonmaja.

Lokalni program za kulturo predvideva pokrivanje negativne razlike med sprejemljivo ceno abonmaja za vse socialne kategorije. Delež sofinanciranja se ugotovi oz. načrtuje za vsako leto posebej.

3.2.4.5 PONUDBA UPRIZORITVENIH UMETNOSTI ZA IZVEN

Za uresničevanje cilja spodbujanja kulturne raznolikosti bo zavod omogočil nastope izven abonmajev tudi drugim izvajalcem na področju uprizoritvenih umetnosti, praviloma vsaj enkrat na mesec v času gledališke sezone od oktobra do maja.

V letne programe se redno vključuje tudi silvestrska gledališka predstava v organizaciji ZKŠT.

Dvorana Doma II. slovenskega tabora, ki je zaupana v upravljanje zavodu, je na razpolago tudi samostojnim kulturnim ustvarjalcem, če njihov program pomeni obogatitev programa zavoda. Prostorji so jim na razpolago po pogojih iz Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in pogojih, ki jih določa Svet JZ ZKŠT Žalec.

3.3 GLASBENA UMETNOST

3.3.1 JAVNI INTERES

- Javni interes na področju glasbene umetnosti pomeni izvajanje ali organizacijo različnih koncertov posameznih glasbenih zvrsti čim širšemu krogu obiskovalcev, bodisi prek abonmajev ali prek posamičnih koncertov, ter kontinuirano lastno produkcijo operet.

3.3.2 CILJI

- Povečanje raznolikosti ponudbe na tem področju, zlasti na področju klasične glasbe.
- Popularizacija objektov kulturne dediščine, kjer se izvajajo koncerti.

3.3.3 UKREPI

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

- Zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo koncertov, zlasti klasične glasbe in sredstev za izvedbo operet.

3.3.4 PODROBNEJE

3.3.4.1 KONCERTNI ABONMA KLASIČNE GLASBE

Koncertni abonma klasične glasbe, ki ga je zavod prvič ponudil v sezoni 2003/2004, je med ljubitelji te zvrsti požel veliko odobravanje in tudi pozitivne kritike glede izbora koncertov. V nekaj letih se je izoblikovala ciljna publika (od 50 do 100 obiskovalcev) in analiza je pokazala, da je dvorana Doma II. slovenskega tabora zanjo prevelika. Zaradi visokih stroškov sicer kakovostnega programa, ki jih niti s pomočjo proračunskih sredstev ni bilo možno pokrivati, se je klasični abonma začasno prenehal.

Z novo dvorano v glasbeni šoli ga je možno znova vzpostaviti. Da bo cenovno ugodnejši, pa je treba vanj vključiti komorne skupine in poseči najprej po cenovno dostopnih, a še vedno kakovostnih glasbenih izvajalcih. Abonma se bo vzpostavil v sodelovanju z Glasbeno šolo Risto Savin Žalec.

V program bi bilo vključenih pet koncertov glasbenih skupin ali posameznikov iz lokalnega okolja, če bodo možnosti z razvojem to dopuščale, pa tudi iz širše domovine ali tujine.

3.3.4.2 CITRARSKI ABONMA

Abonma je zaživel v sezoni 2011/12 in je prvi ter edinstven tovrstni abonma v Sloveniji. V sodelovanju s Citrarskim društvom Slovenije je pritegnil obiskovalce iz vse domovine. Gre za specifično glasbeno zvrst, število abonmentov in zunanjih obiskovalcev pa se giblje med 60 in 80.

Namen tega glasbenega cikla je izobraževati zainteresirano publiko in ji predstaviti citre kot koncertni instrument, hkrati pa dati možnost mladim umetnikom na tem instrumentu, da svoj koncertni program predstavijo slovenskemu občinstvu na primerni ravni.

Abonma zajema po pet koncertov, ki potekajo ob nedeljskih popoldnevih v ustreznih prostorih. Vsebinsko zajemajo citrarsko literaturo, originalno pisano za ta instrument v 20. in 21. stoletju, ter priredbe stare glasbe (barok, renesansa) in ljudske glasbe.

Kot ustrezna sta se pokazala dva prostora: grad Komenda na Polzeli (povezovanje z drugim javnim zavodom ZKTŠ Polzela) in Grajska Mega v Novem Celju (povezovanje s sorodnim zasebnim zavodom), kjer potekajo koncerti v sezoni 2013/14.

3.3.4.3 KONCERTNI ABONMA NARODNO-ZABAVNE IN ZABAVNE GLASBE

Tudi pri tem, podobno kot pri uprizoritvenih umetnostih, gre za željo po uresničevanju cilja, kako s ponudbo kulturnih dobrin zadovoljiti čim več ciljnih poslušalcev.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Zavod je v preteklih letih na tem področju vzpostavil dva abonmaja, vendar je abonma zabavne glasbe opešal, saj je bil pri njem opazen največji upad obiska v vsej abonmajski ponudbi, četudi so bili obiskovalci s ponudbo zelo zadovoljni. Zavod je abonma začasno nadomestil z organizacijo posameznih koncertov zabavne glasbe za izven. Tak je cilj tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Abonma narodno-zabavne glasbe je uspešno zastavljen in je v dvorano pritegnil obiskovalce od blizu in daleč ter postal prepoznaven v celotnem slovenskem okolju te glasbene zvrsti. V program se uvršča po pet celovečernih koncertov, ki jih vedno sestavljata dve kakovostni glasbeni skupini in poseben gost, ki je vsaj z delom svoje ustvarjalnosti navezan na narodno-zabavno glasbo.

Lokalni program za kulturo na tem področju ne predvideva pokrivanja razlike med prihodki in odhodki.

3.3.4.4 PREOSTALA PONUDBA NA GLASBENEM PODROČJU

- Savinovi dnevi

Že od leta 2004 si javni zavod ZKŠT Žalec zastavlja organizacijo Savinovih dni, ki bi trajali en teden. Na njih bi v začetku sodelovali le učenci Glasbene šole Risto Savin Žalec, pozneje pa udeleženci iz vse Slovenije, ki bi podajali Savinova dela. Savinovi dnevi bi lahko prerasli v festival mladih glasbenikov; ti bi v program morali vključiti obvezno in določeno število Savinovih del. Zgoraj navedene aktivnosti bi potekale prvi teden julija in se zaključile s prireditvijo v Savinovi hiši ali atriju.

Lokalni program kulture si kot cilj postavlja podelitev vsaj ene štipendije za študij glasbe. Ta cilj do zdaj ni bil dosežen, ostane pa naloga za obdobje trajanja tega dokumenta.

Savinov dan se izvaja kot dan vodenih ogledov po Savinovi hiši in večernega koncerta, ki vsebuje tudi Savinovo glasbo. V sodelovanju z društvi v mestu Žalec lahko prireditev preraste okvir enodnevnega dogajanja.

Savinovi večeri se izvajajo v atriju Savinove hiše v poletnih mesecih in zajemajo koncerte lahkotnejših glasbenih zvrsti. Z obnovo starega mestnega jedra v Žalcu pa se lahko ti večeri izvajajo tudi na drugih lokacijah v mestu.

- Koncerti stare glasbe

V obdobju 2009–2012 je zavod sodeloval z zasebnim zavodom Ars Ramovš v organizaciji koncertov stare glasbe v okviru Festivala Seviqc Brežice. Koncerti tega festivala potekajo samo v objektih kulturne dediščine, in sicer v cerkvah in gradovih. V program so bila vedno uvrščena dela baročne glasbe, koncerti pa so potekali v baročnem Dvorcu Novo Celje, ki je tudi akustično najprimernejši za njihovo izvedbo. Gre za enega izmed najprepoznavnejših evropskih festivalov stare glasbe. Zaradi finančne zahtevnosti smo sodelovanje z glavnim organizatorjem začasno ustavili s ciljem, da se sodelovanje vzpostavi, brž ko bo to mogoče.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

- Z JZ Festival Velenje in zasebnim zavodom Hiša kulture Celje organizira ZKŠT Žalec Trianglove večere. Triangel je regijska kulturna naveza, ki je v letu 2010 povezala delovanje naštetih treh zavodov. Trianglovi glasbeni večeri so pripravljene po letnih časih v Žalcu, Celju in Velenju, na njih pa nastopajo domači ter tuji izvajalci različnih glasbenih zvrsti. V izvajanje teh programov se redno vključujejo glasbeniki celjsko-šaleške regije. Posebna pozornost je posvečena nastopom mladih glasbenih ustvarjalcev.
- Skupen koprodukcijski projekt Triangla je tudi svečani božično-novoletni koncert, ki se izvaja v Velenju in Žalcu (za žalsko in celjsko publiko), v prihodnosti pa načrtujemo izvedbo teh koncertov tudi v novi dvorani Občine Braslovče.
- V okviru festivalskega dogajanja so se v obdobju zadnjih desetih let izoblikovali naslednji festivali, v katere se ZKŠT vključuje kot soorganizator:
 - o BUMfest – mednarodni festival tolkalnih skupin,
 - o Sredi zvezd – festival vokalne glasbe,
 - o Od Celja do Žalca – mednarodni festival folklornih skupin.
- Skupen cilj Zavoda in JSKD OI Žalec je prenova festivala Sredi zvezd, ki je bil prvi festival zabavne vokalne glasbe v Sloveniji v organizaciji KUD Žalec. V več kot desetih letih je organizacija festivala društvo prerasla, festival je začel izgubljati svojo veljavo tudi zaradi sočasnega pojava podobnih vokalnih večerov v Celju, Zrečah in Ljubljani. Organizacijo je v zadnjih dveh letih že prevzel JSKD OI Žalec, v medsebojnem sodelovanju pa bosta oba javna zavoda festival organizacijsko postavila na nove temelje.

3.3.4.5 LASTNA PRODUKCIJA

Ob praznovanju 20-letnice Doma II. slovenskega tabora je zavod v lastni produkciji uprizoril opereto, ki ima v Žalcu že dolgoletno in bogato tradicijo, ki traja vse od leta 1932. Do leta 2014 sta bili uprizorjeni še dve opereti in ena opera. Ker si želimo uresničiti cilj, da bi Žalec postal operetno mesto, se v tem programu opredeli, da bo zavod v koprodukciji s Hišo kulture Celje še naprej izvajal operete domačih in tujih avtorjev.

V operetah sodelujejo tako poklicni kot ljubiteljski pevci, igralci in instrumentalisti, stvaritve pa usmerjajo poklicni režiserji in dirigenti.

3.4 VIZUALNA UMETNOST

3.4.1 JAVNI INTERES

- Javni interes na področju vizualne umetnosti je organizacija različnih razstav posameznih avtorjev ali skupin v Savinovem likovnem salonu, Domu II. slovenskega tabora, Dvorcu Novo Celje in drugje. Sem spadata tudi vzgoja in delo z mladimi na tem področju, kamor uvrščamo organizacijo ter izvedbo različnih šol, tečajev in predavanj s tega področja ter druge vrste izobraževanja, ki so namenjene odraslim obiskovalcem in slikarjem – amaterjem.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

- Na to področje spada tudi urejanje stalnih zbirk v Savinovi hiši.

3.4.2 CILJI

- Načrtovati razstavne dogodke po vsebinskih sklopih (npr. Prostor; Telo, medij ...) in posamično, predavanja, pogovore, delavnice v Savinovem likovnem salonu.
- Načrtovati pregledne razstave s spremljevalnimi publikacijami v Dvorcu Novo Celje.
- Urediti stalne zbirke likovnih del ustvarjalcev širšega lokalnega okolja (Jelica Žuža, Savinjski likovniki) in za njih zagotoviti primerne prostore.

3.4.3 UKREPI

- Zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo programa razstav v Savinovem likovnem salonu in Dvorcu Novo Celje.
- Zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo vzgojno-izobraževalnega programa na tem področju (predavanja, organizacija šol, tečajev, obiski galerij).
- Zagotovitev finančnih sredstev za ureditev prostorov za predstavitev stalnih zbirk likovnikov Savinjske doline javnosti.

3.4.4 PODROBNEJE

3.4.4.1 LIKOVNE RAZSTAVE V SAVINOVEM LIKOVNEM SALONU IN DVORCU NOVO CELJE

Zavod bo organiziral vsaj šest razstavnih dogodkov po tematskih sklopih in s tem na čim bolj plastičen način posegal v teoretično ter praktično polje razumevanja umetnosti, da bi sodobnemu obiskovalcu čim bolj približal umetnino. Izkušnje kažejo, da se problem zaznavanja in sprejemanja sodobnih umetniških praks pojavi ob prestopu iz sveta, v katerem se vsakodnevno gibljemo, v galerijski prostor. Pogoste blokade, ki v takih trenutkih pri gledalcu nastopijo, so povezane z njegovo miselno vpetostjo v tradicionalno, mimetično prisotnost predmeta v sliki in v koncept stabilnega, scenografsko organiziranega prostora; zato odstopanja od konstrukcij realističnega kodeksa največkrat povzročajo nelagodje, gledalca zmedejo, mu odvzamejo suverenost pogleda in ga odtujujejo od umetniške stvaritve. Z načrtnim delom se bo širilo prav to polje razumevanja.

V likovnem salonu razstavljajo akademsko izobraženi umetniki in tudi ljubiteljski slikarji iz domačega okolja. Pri postavljanju letnih programov se srečujeta tako vrhunska umetnost kot posebna skrb za mlade nadarjene avtorje. Spoštuje se izplačevanje avtorskih honorarjev (razstavnin) vsem umetnikom za osebne razstave, ki jih sofinancira ministrstvo za kulturo.

V maju je prostor vsako leto namenjen razstavi likovnih del učencev osnovnih šol Spodnje Savinjske doline, septembra pa domačim likovnikom – amaterjem, ki delujejo v okviru Kulturno-umetniškega društva Žalec.

Poleg organizacije razstav se za približanje vizualne umetnosti širšemu krogu načrtno organizirajo predavanja o razvoju sodobne likovne umetnosti na temelju klasičnega slikarstva.

Prostor za razstave zavod kot upravljavec javne infrastrukture nudi zainteresiranim tudi v avli kulturnega doma in Dvorcu Novo Celje, kjer tudi sam in v sodelovanju z drugimi zavodi, ustanovami ali posamezniki pripravlja pregledne razstave. Prostori v t. i. gosposki etaži dvorca se tako preobražajo v likovno galerijo. S tem se odpira prostor za nove zgodbe, ki bodo širile in poglobljale nujno potrebno zavedanje o spoštovanju zgodovinske pomembnosti dvorca in razmišljanje o njegovi prihodnosti.

3.4.4.2 POLETNE SLIKARSKE ŠOLE ALI DELAVNICE

V letu 2014 ima zavod 10-letnico delovanja poletne slikarske šole ak. slik. in graf. spec. Rudolfa Španzla.

Šola je v tem času postala prepoznavna v širšem prostoru, zaznana je njena vzgojno-izobraževalna komponenta in pomeni nadgradnjo v izobraževanju likovno nadarjenih starejših osnovnošolcev ter dijakov umetniških šol. Pomeni tudi pomoč pri študiju študentom slikarstva in arhitekture ter stalno izobraževanje ljubiteljskih slikarjev. Njena osnovna naloga je v pedagoškem delu z mlajšimi in starejšimi. S pomočjo te šole je Dvorec Novo Celje postal še bolj znan kot pomemben kulturni spomenik v tem okolju.

Z vstopom v novo desetletje delovanja se pričakujejo novi koncepti, ki bodo delovanje še kakovostno nadgradili; možno pa je k sodelovanju na tem področju povabiti tudi druge subjekte.

3.4.4.3 POSTAVITEV STALNE RAZSTAVE AK. SLIK. JELICE ŽUŽA

Akademska slikarka Jelica Žuža, Žalčanka in častna občanka, ki živi v Ljubljani, naj bi Občini Žalec podarila del svoje zbirke slik in drugih predmetov, ki se navezujejo na njeno likovno dejavnost. Razstava bo predvidoma postavljena v prvem nadstropju Savinove hiše.

3.4.4.4 UREDITEV IN POSODOBITEV ZBIRKE SAVINJSKIH LIKOVNIH UMETNIKOV

Zbirko umetniških del Savinjskih likovnikov je treba dopolniti, tako da bi pridobili vsaj po eno delo vseh umetnikov, ki so povezani s Savinjsko dolino, in hkrati ustvarili register nesnovne kulturne dediščine, tj. popis in predstavitev delujočih umetnikov, ter fotodokumentacijo za območje celotne Savinjske regije od začetka 20. stoletja do danes. Z dokumentacijo žive ustvarjalnosti bi pridobili popoln register, ki bi bil hkrati tudi označevalec migracijskih tokov znotraj regije in v širšem slovenskem prostoru. Tako bi se oblikovala zbirka, ki bi v prihodnosti nosila status premične kulturne dediščine. Na enak način bi se oblikovale zbirke v preostalih razstaviščih na Celjskem in tako bi nastalo ustrezno gradivo za izmenjavo oz. pretok v druge subregije. Prepoznavanje premične kulturne dediščine in žive ustvarjalnosti bi tako postalo zanimiva vsebina za področje turističnih destinacij kot tudi za izobraževanje in kreativne delavnice. Hkrati pa bi nastala umetnostnozgodovinska opredelitev opusov delujočih umetnikov, ki bi izhajala iz izhodiščne študije, tej pa bi sledile serije publikacij s študijami posameznih avtorjev, biografski in bibliografski podatki ter slikovno gradivo.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Dolgoročen cilj je, da se za stalno razstavo slik Jelice Žuža in stalno zbirko del Savinjskih likovnikov uredijo prostori v gospodarskem posloplju za Savinovo hišo, ki je bilo odkupljeno leta 2009 prav za te namene.

3.5 MEDIJI

V organizacijsko enoto kulture spada tudi izdajanje lokalnega časopisa Utrip Savinjske doline. Zavod izdaja lokalni časopis skladno z zakonom o medijih.

3.5.1 JAVNI INTERES

- Dostopnost medijev in digitalizacija lokalnega časopisa.

3.5.2 CILJI

- Nabava digitalne opreme za digitalizacijo lokalnega časopisa.

3.5.3 UKREPI

- Sodelovanje na razpisih za sofinanciranje nakupa opreme za digitalizacijo časopisa.

3.6 FILM IN AVDIOVIZUALNA DEJAVNOST

3.6.1 JAVNI INTERES

- Na področju filma in avdiovizualne dejavnosti je prikazovanje kakovostnega filma, predvsem slovenskega ter evropskega, vključevanje v art mrežo ter vpetost v filmsko vzgojo in izobraževanje.

3.6.2 CILJI

- Nabava digitalne opreme za prikazovanje filmov v dvorani Doma II. slovenskega tabora Žalec.

3.6.3 UKREPI

- Sodelovanje na razpisih za sofinanciranje art kinematografov in programov filmske vzgoje ob nujni udeležbi financiranja s strani lokalne skupnosti.

3.7 KULTURNA DEDIŠČINA

3.7.1 JAVNI INTERES

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

- Kulturna dediščina spada v območje temeljnega samospoštovanja in je izraz potrebe po ohranjanju in istovetnosti na osebni, krajevni, narodni ter civilizacijski ravni. Je temelj kakovostnega življenja in trajnostnega razvoja. Njeno varovanje je dolžnost in pravica širše družbe ter vsakega posameznika. Z razvojem dediščinskih storitev ustvarjamo nova delovna mesta.
- Dediščino moramo vključiti v vsakdanje življenje, saj je vsaka poškodovana ali uničena enota kulturne dediščine za vedno izgubljena.

3.7.2 CILJI

- Ureditev oz. obnova objektov nepremične dediščine v lasti občine.
- Izdelava vsebinskih programov za oživitev objektov, ki so v lasti občine.
- Ohranjanje in obnova nepremične ter premične kulturne dediščine v Občini Žalec.
- Ohranjanje nesnovne kulturne dediščine v Občini Žalec.

3.7.3 UKREPI

- Zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo obnov objektov nepremične dediščine v lasti občine.
- Zagotovitev finančnih sredstev za izdelavo vsebinskih programov za oživitev objektov, ki so v lasti občine.
- Zagotovitev finančnih sredstev za ohranjanje in obnovo nepremične ter premične kulturne dediščine v Občini Žalec.
- Zagotovitev finančnih sredstev za ohranjanje nesnovne kulturne dediščine v Občini Žalec.

3.7.4 PODROBNEJE

S posameznimi pravnimi akti (odloki) sta kot kulturna spomenika v okviru nepremične kulturne dediščine, ki je v lasti Občine Žalec, razglašena: Savinova hiša v Žalcu in Dvorec Novo Celje s parkom, in sicer kot kulturna spomenika lokalnega pomena.

Antična nekropola v Šempetru je od leta 2003 kulturni spomenik državnega pomena (Ur. l. RS št. 115/2003-5036), lastnik zemljišča je SAZU, skrbnik Pokrajinski muzej Celje, upravljavec nekropole pa je Turistično društvo Šempeter. Potekajo aktivnosti za Ureditev Arheološkega parka Rimska nekropole – v izdelavi projektne tehnična dokumentacija za celovito ureditev zahodne dela Rimske nekropole z zaščito spomenikov, povezovalne poti in vzhodnega dela arheološkega parka z Rimsko cesto. Z pridobivanjem sredstev na razpisih EU je predvidena fazna ureditev Arheološkega parka Rimska nekropola.

K snovni, materialni dediščini spadajo tudi zbirka osebnih predmetov in pohištva v Savinovi spominski sobi in vsi kosi Savinovega pohištva, ki ga je ZKŠT Žalec podarila prejšnja lastnica predmetov Viktorija Rehar. Ko bo aktualna ureditev gospodarskega poslopja za Savinovo hišo z

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

galerijo slik Jelice Žuža in stalna zbirka likovnih del Savinjskih likovnikov, bo smiselno celotno prvo nadstropje hiše posvetiti Savinovi zapuščini.

- Kot izziv se kažejo tudi naslednji projekti.

Mavrični svet Schützove keramike: proučiti možnosti za muzej keramike, ki bi bil edini tovrstni muzej v državi, njegov pomen pa bi segal v širši srednjeevropski prostor.

Protestantska cerkev na Govčah: ugotovitev lastništva zemljišč na območju nekdanje cerkve; odkup zemljišč; arheološka izkopavanja z namenom prezentacije temeljev; razglasitev območja za arheološki spomenik državnega pomena, prevod zadnjega dela knjige iz leta 1620, v kateri so Govče prvič omenjene.

Dvorec Novo Celje – razglasitev dvorca s parkom za kulturni spomenik državnega pomena, ker bo le tako zagotovljeno učinkovito varstvo tega izjemno pomembnega arhitektonskega spomenika.

Enako pomembna pa so znanja in védenja, ki pripadajo preteklosti in se navezujejo na pomembno zgodovino lokalnega okolja. Zato je treba nadaljevati projekte o pomembnih osebnostih Žalca (kot je bila npr. predstavitev žalskega pivovarja in podjetnika Simona Kukca ob 100-letnici njegove smrti leta 2010).

Projekti, pri katerih morajo sodelovati vsi nosilci kulture v Občini Žalec, zlasti pa MSK Žalec z domoznanskim oddelkom v sodelovanju z ZKŠT Žalec in drugimi:

- zbiranja gradiva o dvorcu Novo Celje v tujih arhivih in drugih težko dostopnih virih – zunanji sodelavec dr. Peter Zimmermann;
- fotografski atelje Fodermayer (atelje je deloval v prvi polovici 20. stoletja pri Zlatem križu);
- 110 let rojstva Mete Rainer;
- 150 let II. slovenskega tabora (leta 2018);
- 180 let rojstva Janeza Hausenbichlerja (2018);
- 140 let začetka Ferralita oz. Lorberjeve delavnice (2018);
- 80 let otvoritve Sokolskega doma v Žalcu (2019);
- 160 let rojstva Friderika Širce - Rista Savina (2019);
- žalska Hmeljarna;
- zgodovina podjetja Hmezad;
- zasnova projektnih nalog domoznanskega značaja po drugih večjih krajih v občini (Šempeter, Petrovče, Griže).

3.8 POTREBNE INVESTICIJE

Javni zavod ZKŠT Žalec upravlja naslednjo javno infrastrukturo na področju kulture:

- Dom II. slovenskega tabora, Aškerčeva 9a, Žalec in
- Savinova hiša, Šlandrov trg 25, Žalec.

3.8.1 DOM II. SLOVENSKEGA TABORA ŽALEC

Dom II. slovenskega tabora je zavodu za kulturo v upravljanje zaupala ustanoviteljica, glede na zakonske osnove pa je z odlokom v letu 2001 Občina Žalec ustanovila ZKŠT, ki mu je kot ustanoviteljica zaupala v upravljanje Dom II. slovenskega tabora.

Nepremičnina je bila s sklepom o določitvi javne infrastrukture na področju kulture iz leta 1996 razglašena za javno kulturno infrastrukturo. V vsakoletnem finančnem planu se oceni višina neprogramskih materialnih stroškov, potrebnih za vzdrževanje in funkcioniranje objekta ter opreme v njem.

V Domu II. slovenskega tabora Žalec opravljajo dejavnost ZKŠT Žalec, Medobčinska splošna knjižnica Žalec in Območna izpostava JSKD Žalec.

Dom II. slovenskega tabora je bil v letih 2003 do 2013 delno adaptiran (ureditev poslovnih prostorov Zavoda, sanitarij v pritličju, preureditev prostorov JSKD v domoznanski oddelek MSK Žalec, prenove kuhinje v pritličju, preureditev uredniških prostorov časopisa Utrip v večnamenski prostor, prenova toaletnih prostorov na severni strani, ureditev arhiva, vgradnja klimatske naprave v dvorani in poslovnih prostorih, izgradnja balkona za tehniko v dvorani, dopolnitev lučne ter zvočne opreme, obnova odra in orkestrske jame ter obnova garderob za nastopajoče).

Programi, ki se izvajajo v Domu, se širijo, tako v organizaciji zavoda kot zunanjih izvajalcev (najemnikov), velik problem pa postaja skladiščenje scenskih elementov, kostumov, pohištva (stoli, mize) ter arhiviranje dokumentacije, izdanih knjig in revij. Prav tako je problem premajhno predverje oz. avla, v kateri potekajo samostojni dogodki in sprejemi ter pogostitve.

V naslednjem štiriletnem obdobju bodo potrebne naslednje investicije (navedeno po prioritetah):

- razširitev avle (večnamenski prostor, prostori za dejavnost ZKŠT in MSK);
- obnova oken in fasade;
- dopolnitev lučne opreme;
- zamenjava sedežev v dvorani;
- zamenjava zaves na odru;
- izboljšanje odrske akustike.

3.8.2 SAVINOVA HIŠA

Tudi Savinova hiša z gospodarskim poslopljem je objekt občinske javne infrastrukture na področju kulture in hkrati z odlokom razglašena za objekt arhitekturne kulturne dediščine; tudi ta objekt je Občina Žalec s pogodbo prenesla v upravljanje in uporabo zavodu ZKŠT.

V pritličju desno je Savinov likovni salon, v nadstropju pa so: z eksponati Savinove dediščine urejena spominska soba, galerija Doreta Klemenčiča Maja, Galerija savinjskih likovnikov. Eden od prostorov je namenjen tudi za sklepanje zakonskih zvez.

V pritličju levo so poslovni prostori zavodove OE Turizem, izvaja se tudi dejavnost turističnega informacijskega centra (TIC).

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Na stavbi je bil obnovljen del strehe, tlakovan je bil atrij in opremljen z likovno inštalacijo (ki služi kot scenski element za prireditve v atriju), senčniki in vrtnim pohištvo; obnovljeni in na novo opremljeni so bili prostori v pritličju za dejavnost TIC-a.

Občina Žalec je odkupila gospodarsko poslopje, ki je pripadalo Širčevi domačiji. Z načrti je dejavnost v objektu že predvidena:

- notranji prireditveni prostor,
- poročna dvorana,
- galerijski prostori (galerija savinjskih likovnikov in galerija Jelice Žuža),
- ustvarjalne delavnice,
- bivanje gostujočega umetnika.

3.8.3 DVOREC NOVO CELJE

Dvorec Novo Celje s parkom sicer še ni objekt javne kulturne infrastrukture, je pa razglašen za kulturni spomenik lokalnega pomena. V lokalnem programu za kulturo si je treba postaviti za cilj razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena.

Objekt je v celoti v lasti Občine Žalec, ki je tudi nosilka rekonstrukcijskih del vse od leta 1997 dalje. V tem času so bili z občinskimi in republiški sredstvi iz kulture in regionalnega razvoja obnovljeni določeni prostori ter opravljen del statične sanacije, izdelana je bila tudi projektna dokumentacija za prenovo dvorca in parka.

V dvorcu ZKŠT Žalec izvaja del svojega programa.

4 LJUBITELJSKA KULTURNA DEJAVNOST

4.1 ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV SAVINJA ŽALEC

4.1.1 JAVNI INTERES

- V javni interes na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti spadajo kulturna ustvarjalnost, ki poteka v okviru kulturnih društev in skupin, kulturna vzgoja in izobraževanje širokega kroga ustvarjalcev, ohranjanje nesnovne kulturne dediščine in mednarodno sodelovanje in povezovanje.
- Za uresničitev javnega interesa na področju ljubiteljske kulture skrbijo lokalne skupnosti in Republika Slovenija preko JSKD-ja. Sklad je strokovna organizacijska mreža za podporo ljubiteljski kulturi; s svojimi 59 območnimi izpostavami in različnimi inštrumenti skrbi za uresničevanje javnega interesa na tem področju.

4.1.2 CILJI

- Ohranjanje obsega ter raznolikost delovanja kulturnih društev v Občini Žalec.
- Zagotavljanje pogojev za delovanje kulturnih društev v Občini Žalec.
- Vzdrževanje in obnova prostorov za izvajanje ljubiteljske kulturne dejavnosti po posameznih krajih v Občini Žalec.
- Sodelovanje JSKD OI Žalec.

4.1.3 UKREPI

- Zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo programov (redno delovanje društev, redno vzdrževanje prostorov, investicijsko vzdrževanje prostorov in opreme) na področju ljubiteljske kulture, ki jo izvajajo kulturna društva v Občini Žalec.

4.1.4 PODROBNEJE

4.1.4.1 ORGANIZIRANOST

V Občini Žalec deluje na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti 19 kulturnih društev in 5 šolskih kulturnih društev. Društva so povezana v Zvezo kulturnih društev Savinja Žalec, ki deluje od leta 1999.

Občina Žalec skrbi za sofinanciranje društev, to je njihovega rednega dela sekcij, ki delujejo v društvih, sofinancira redno vzdrževanje društvenih prostorov in sofinancira investicijsko vzdrževanje društvenih prostorov ter opreme.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Po pooblastilu občine ZKŠT Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec opravlja strokovna opravila za kulturna društva (izvedba poziva in razdelitev sredstev ter dodelitev dotacij za redno delovanje društev, redno vzdrževanje društvenih prostorov ter investicijsko vzdrževanje prostorov in opreme).

4.1.4.2 ČLANSTVO

Članstvo se je v društvih v zadnjih desetih letih precej povečalo, s 768 na 939. V tem obdobju se je prav tako povečalo število kulturnih društev, s 14 na 19. Člani šolskih kulturnih društev pa so učenci vseh osnovnih in podružničnih šol Občine Žalec.

Podatki so povzeti iz letnih poročil društev. Podatki vsako leto variirajo za nekaj odstotkov.

Kulturno društvo	Št. aktivnih članov v letu 2002	Št. aktivnih članov v letu 2012
KULTURNO DRUŠTVO GALICIJA	90	155
KULTURNO DRUŠTVO GODBA LIBOJE	33	45
KULTURNO DRUŠTVO GODBA ZABUKOVICA	44	40
KULTURNO DRUŠTVO GOTOVLJE	66	48
KULTURNO DRUŠTVO Mešani planinski pevski zbor ŽALEC	49	36
KULTURNO DRUŠTVO PETROVČE	77	74
KULTURNO DRUŠTVO PONIKVA	49	94
KULTURNO DRUŠTVO Svoboda LIBOJE	33	21
KULTURNO DRUŠTVO VRBJE	20	30
KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO Grifon ŠEMPETER	49	63
KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO Svoboda GRIŽE	60	85
KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO ŽALEC	62	85
PEVSKO DRUŠTVO PEVKE TREH VASI	/	5
PEVSKO DRUŠTVO ŠEMPETER	21	22
TURISTIČNO-KULTURNO DRUŠTVO LEVEC	90	97
VOKALNI KVARTET ZVEN	/	8
GLASBENO LITERARNO DRUŠTVO ALETHEIA	/	18
KULTURNO DRUŠTVO VOKALNA SKUPINA ZaPet	/	5
DRUŠTVO MUC ŽALEC	/	8
Skupaj	768	939

4.1.4.3 PODROČJA DELOVANJA DRUŠTEV IN ZVEZE

a) Znotraj društev delujejo na posameznih področjih različne sekcije, ki so prikazane v spodnji preglednici.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

Področje delovanja sekcije	Število skupin v letu 2002	Število skupin v letu 2012
Vokalno-glasbena dejavnost	13	14
Instrumentalno-glasbena dejavnost	8	18
Gledališka in lutkovna dejavnost	12	14
Plesna dejavnost in mažoretke	3	7
Likovna dejavnost	2	5
Dejavnost šolskih kulturnih društev	na 5 osnovnih šolah s podružnicami	na 5 osnovnih šolah s podružnicami

Primerjava za obdobje 2002–2012 prav tako izkazuje povečano število posameznih sekcij, ki so nastale znotraj društev oziroma zaradi ustanovitve novih društev.

b) Zveza preko upravnega odbora in strokovnega delavca na ZKŠT Žalec opravlja vsa strokovna in administrativna opravila za zvezo in za posamezna kulturna društva, in sicer:

- izvede letno skupščino zveze,
- izvede postopek in podelitev priznanj zveze,
- spremlja izvedbo občnih zborov kulturnih društev,
- izvede zaključni pregled poročil društev po področjih,
- izvede letno srečanje s predsedniki društev.

4.1.4.4 ŠTEVILO IZVEDENIH PROJEKTOV OZ. PRIREDITEV; PRIMERJAVA 2002/2012

- Društva oz. njihove sekcije izvajajo različne prireditve, koncerte, sokoncerte, priložnostne nastope, recitale, gledališke igre, plesne nastope, razstave, izvajajo likovne kolonije ...
- Primerjalno je bilo vseh teh izvedenih projektov v letu 2002 skupno 438, v letu 2012 pa 550.
- Učenci iz osnovnih šol sodelujejo na nastopih skupin šolskih kulturnih društev na različnih področjih v šoli in kraju, udeležujejo se tudi različnih tekmovanj, posamično ter skupinsko.
- Primerjalno je bilo vseh teh izvedenih projektov v letu 2002 skupno 235, v letu 2012 pa 273.

4.1.4.5 PROSTORI

Društva so najemniki, uporabniki oz. lastniki prostorov, v katerih delujejo. Javna infrastruktura je bila v Občini Žalec določena v letu 1996, s področja ljubiteljske kulture zajema naslednje:

- Dom DPD Svoboda Griže, ki je v lasti KUD Griže,
- Letno gledališče Limberk, ki je v lasti KUD Griže,
- Dom DPD Svoboda Liboje, ki je v lasti KD Svoboda Liboje,
- Dom Krajanov Vrbje, ki je v lasti KS Vrbje.

Preostali društveni prostori, ki jih uporabljajo društva za svojo dejavnost, so v lasti drugih pravnih oseb, s katerimi imajo društva sklenjene pogodbe o dolgoročni uporabi ali najemu.

Lokalni program za kulturo v Občini Žalec za obdobje 2014–2020

V letu 2012 so vsa društva skupaj koristila prostore v skupni izmeri 4.321,00 m².

4.1.4.6 FINANCIRANJE

Društva se financirajo iz dotacij občinskega proračuna, z lastnimi sredstvi in sredstvi sponzorjev. Društva in zveza se sofinancirajo iz občinskega proračuna, sredstva so namenjena za:

- redno delovanje sekcij društev,
- redno vzdrževanje društvenih prostorov na osnovi kvadrature in
- investicijsko vzdrževanje društvenih prostorov ter opreme.

Sredstva se razdelijo na podlagi Pravilnika o sofinanciranju ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Žalec, ki je bil sprejet 9. 7. 2012.

4.1.4.7 PROBLEMATIKA

Problemi se pojavljajo zlasti pri investicijskem vzdrževanju prostorov, v katerih delujejo društva, katerih lastniki so bodisi sami ali pa jih imajo v najemu oz. v uporabi. Potrebe po investicijah v prostore in opremo so praviloma veliko večje, kot pa so zmožnosti društev. Nekateri problemi in investicije se skupaj z občino postopno rešujejo in zaključujejo.

Velik problem za društva še vedno ostaja plačevanje računov za SAZAS, čeprav smo prek Zveze kulturnih društev Slovenije, katere člani so prek naše zveze tudi vsa kulturna društva, dosegli ugodnejše pogoje za plačevanje stroškov uporabe skladb SAZAS-u.

4.1.4.8 ZAKLJUČEK

Statistika članstva, števila kulturnih društev in delujočih sekcij v obdobju 2002–2012 kažejo na to, da se želja ljudi po vključevanju v društveno življenje v krajih povečuje, kar je razveseljivo. Čeprav bi morda zaradi hitrega načina življenja, razvoja interneta ipd. pričakovali prav obratno.

Glede na interese ljudi in pomen ljubiteljske kulture za ohranjanje slovenske besede si želimo delovanja društev še vnaprej vsaj v tolikšni meri, kot je bilo to do zdaj. Zavedamo se, da je v organizacijo kulturnega življenja in dogajanja v vsakem kraju vložena veliko truda, časa ter prostovoljnega dela članov društva, zato je prav, da se njihovo delo podpre tudi v prihodnje.

4.1 JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI – OBMOČNA IZPOSTAVA ŽALEC

4.1.1 PREDSTAVITEV

Z ustanovitvijo Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) je bila postavljena pomembna kulturna mreža 59 območnih izpostav Sklada, ki pokriva celotno ozemlje Slovenije, sega pa tudi v zamejstvo in mednarodni prostor ter tako omogoča dostop do pomembnejših kulturno-umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Celovita, profesionalna mreža za vsestranski razvoj ustvarjalnih potencialov v kulturi skozi programe

omogoča osebno rast in kulturno povezovanje, spodbuja programe kulturne vzgoje ter vseživljenjskega učenja in krepi kompetence, znanja ter sposobnosti. JSKD organizira kulturne prireditve in izobraževalne oblike, izdaja revije ter druge publikacije, strokovno in organizacijsko pomaga kulturnim društvom ter njihovim zvezam v Sloveniji in zamejstvu. Večina programov in projektov različnih zvrsti in zahtevnosti je namenjenih prostočasnim kulturnim dejavnostim, hkrati pa 59 območnih izpostav sklada s kulturnim posredništvom omogoča dostop do pomembnejših kulturno-umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Vloga sklada je še posebno pomembna z vidika dostopnosti kulturnih vrednot, saj je z 59 izpostavami v marsikaterem okolju, zlasti pa zunaj večjih urbanih središč, edini ponudnik in posrednik kulturnih dogodkov. Sklad je član regionalne kulturne povezave dežel Srednje in Jugovzhodne Evrope (ECuCo) ter evropske mreže prostočasnih kulturnih organizacij ENVAA (<http://www.envaa.org>). Poslanstvo Javnega sklada za kulturne dejavnosti – Območne izpostave Žalec se odraža v motu »Kultura za vsak čas – strokovna, organizacijska in finančna podpora kulturnim dejavnostim«, prek daljnoročne vizije pa Sklad poskuša povečati dostopnost kulturnih dobrin in kakovost kulturnega udejstvovanja v celotnem slovenskem kulturnem prostoru.

4.1.2 NALOGE JAVNEGA SKLADA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

- Organizacija in posredovanje kulturnih prireditev,
- priprava seminarjev, delavnic, tečajev, kolonij,
- izdaja revij in drugih publikacij,
- sofinanciranje kulturnih projektov na podlagi javnih razpisov in pozivov, izvedba manjših investicij v prostore in opremo,
- podeljevanje priznanj za izjemne dosežke in dolgoletno kulturno delo;
- priprava programov in projektov na naslednjih kulturnih področjih:
 - o glasba: zborovstvo in instrumentalna,
 - o gledališče in lutke,
 - o folklorni programi,
 - o etno programi,
 - o likovni programi: kiparstvo, slikarstvo, keramika, fotografija,
 - o film in video,
 - o sodobni ples,
 - o literatura,
 - o založništvo.

JSKD – OI Žalec z izvedbo svoje programske sheme in namenskega financiranja skrbi za izvedbo javnega interesa na tem področju, t. j. za izvedbo kulturne vzgoje ter sistema izobraževanj širokega kroga ustvarjalcev, ohranjanja nesnovne kulturne dediščine in mednarodnega sodelovanja ter povezovanja. Pomembno je spodbujanje medkulturnega dialoga s podporo kulturnega udejstvovanja pripadnikov drugih narodov in narodnosti v Sloveniji, tako s sofinanciranjem programov in projektov prek javnega poziva, kot z organizacijsko in strokovno pomočjo pri izpeljavi nekaterih prireditev.

4.1.3 CILJI IN USMERITVE

S strategijo razvoja se opredeljujejo pogloblitni cilji in usmeritve, ki bodo določali ravnanje Sklada v naslednjih letih z namenom, da bi se kot trdna in vitalna organizacija, katere pogloblitna

naloga je spodbujanje ustvarjalnosti, ustrezno odzival na potrebe okolja, izpolnil pričakovanja ustanovitelja ter se utrdil kot eden od pomembnejših dejavnikov na področju kulture tudi v mednarodnem prostoru. JSKD mora ostati prepoznavna kulturna mreža, ki deluje tako znotraj skupnega slovenskega kulturnega prostora kot v mednarodnih stikih, podpira razvoj društvenih in drugih neinstitucionalnih kulturnih dejavnosti, ustvarja ter posreduje kulturne in izobraževalne programe ter projekte.

4.1.4 SODELOVANJE

Sklad bo v sodelovanju z ZKŠT Žalec in Zvezo kulturnih društev »Savinja« Žalec skrbel za:

- pomoč pri organizaciji pomembnejših projektov kulturnih društev,
- posredovanje informacij,
- pomoč društvom in zvezi pri prijavljanju na razpise/pozive za sofinanciranje na lokalnem državnem ter mednarodnem nivoju,
- izobraževalne oblike za potrebe društev in zveze za člane ter strokovne vodje,
- pomoč pri iskanju strokovnih mentorjev,
- navezovanje stikov z drugimi sorodnimi društvi zunaj domačega prostora, v širšem slovenskem prostoru in tudi v tujini.

Sklad bo podpiral čim bolj pestro kulturno produkcijo, uvajanje novih dejavnosti v delo kulturnih društev in skupin, ki nagovarjajo različne generacije ustvarjalcev ter občinstva.

Tako bo kulturne skupine in posamezne ustvarjalce spodbujal k izkoriščanju neinstitucionalnega ter nepoklicnega statusa za polno svobodo ustvarjanja in eksperimentiranja ter po drugi strani podpiral vrhunske dosežke, zlasti v okviru klasičnih društvenih dejavnosti.

Na področju festivalov bo pozornost Sklada usmerjena v organizacijo dveh; festivala vokalnih skupin »Sredi zvezd« in instrumentalnega festivala malih trobilnih zasedb »Gas Brass«, ki ju bo JSKD izvajal v sodelovanju z ZKŠT Žalec.

Pri festivalu Gas Brass bo sodelovanje osredotočeno tudi na Glasbeno šolo Risto Savin Žalec, saj je vsebina festivala zelo primerna za promocijo trobilnega in pihalnega oddelka glasbene šole ter s tem tudi za pridobivanje podmladka.

Preostale prireditve Sklada bodo organizirane na področju vokalne in instrumentalne glasbe, gledališča in lutk, folklorne dejavnosti, sodobnega plesa, literarne in likovne dejavnosti, ki bodo selekcionirane na podlagi ocenjevanj ter analiz strokovnih spremljevalcev, poleg tega pa bo sčasoma uvedel tudi nova področja, za katera se bo izkazal interes.

4.1.5 ORGANIZIRANOST PRIREDITEV PO NIVOJIH

Pregledne prireditve bodo organizirane na dveh različnih nivojih (območni in medobmočni – regijski) in stopnjah zahtevnosti.

4.1.5.1 OBMOČNA RAVEN

Območne prireditve bodo namenjene spremljanju dela društev in skupin, ki delujejo na območju izpostave; v posamičnih primerih tudi na območju več izpostav. Vsako kulturno društvo, ki bo to

želelo, bo imelo enkrat na leto možnost predstavitve svojih dosežkov. S tem bo JSKD uresničeval tudi pomembno socialno funkcijo s predstavljanjem raznolike socialne strukture; pri tem kakovost ni najpomembnejše merilo. Prireditve bodo strokovno spremljali selektorji. Ti bodo posebej spremljali znanje vodij in opozarjali na možnosti dopolnilnega izobraževanja. Območna raven izobraževanja bo ponujala temeljna znanja s posameznih področij. Posebni programi bodo namenjeni spodbujanju dejavnosti na manj razvitih področjih.

4.1.5.2 MEDOBMOČNA (REGIJSKA) RAVEN

Območne izpostave bodo tudi v prihodnje povezane v medobmočne (regijske) koordinacije (JSKD OI Žalec v koordinacijo Celje), kar omogoča povezovanje dejavnikov tudi zunaj lokalnega kroga. S tem se bodo krepile regionalne povezave in spodbujal skladen regionalni razvoj. Regijski programi predstavljajo kakovosten timski pristop in sledenje enakomernemu razvoju dejavnosti po posameznih področjih (glasba, gledališče itd.) kot izhodišču za regijsko načrtovanje. Prireditve na regijskem nivoju bodo strokovno spremljali določeni regijski selektorji, ki bodo ogledane programe temeljito proučili in jih ob zadovoljivi kakovosti uvrstili na najvišjo – državno raven.

4.1.6 IZOBRAŽEVANJE

Izobraževalne oblike bodo pokrivalo vsa področja ustvarjanja, vse socialne, starostne in izobrazbene skupine. Še posebno pozornost bo Sklad namenil mentorjem obšolskih kulturnih dejavnosti. Z izobraževanjem udeleženci pridobivajo osnovno znanje specifičnih področij, za katera v mnogih primerih niti ne obstajajo formalne oblike izobraževanja (folklor), ali nadgrajujejo obstoječa znanja.

4.1.6.1 SEMINARJI IZPOSTAVE JSKD

JSKD bo na letni ravni organiziral brezplačne seminarje za dobro zastopana področja ljubiteljske kulture (zborovska, folklorna, literarna, likovna in gledališka dejavnost), s katerimi bo nudil udeleženkam in udeležencem nadgradnjo znanja ter s tem dvig kakovosti zastopanih dejavnosti. Ob zadostnem zanimanju in povpraševanju po še neveljavljenih dejavnostih (lutke, sodobni ples, mažoretke, filmska dejavnost itd.) bo JSKD spodbujal izobraževanje na teh področjih ter se po svojih močeh trudil za njihov kakovostni zagon in napredek.

4.1.6.2 SEMINARJI CENTRALE

Seminarji, ki jih organizira centralna služba JSKD v Ljubljani, imajo večjo širino, saj ponujajo eminentnejše predavatelje (tudi iz tujine) in boljšo logistiko izvedbe. Seminarji so plačljivi, njihovo trajanje pa variira glede na zahtevnost seminarja, obseg snovi in razpoložljivosti predavatelja. JSKD OI Žalec bo na seminarje s takšno vsebino pošiljal vse interesente, pri katerih bosta vidna potencial in napredek pridobljenega znanja s seminarjev na lokalnem nivoju. Sklad bo po predhodnem dogovoru finančno pomagal udeležencem seminarjev.

4.1.7 ZAKLJUČEK

Ljubiteljska kultura v Občini Žalec je odlično zastopana. Precejšnjemu številu pevskih zborov (ženskim, moškim in mešanim) se še vedno pridružujejo novi, kar v nekem pogledu predstavlja težavo z vidika njihovega financiranja, oziroma razporeditve finančnih sredstev med že obstoječe zasedbe. Dobro, predvsem pa kakovostno je zastopano področje folklorne dejavnosti, saj v občini delujejo kar štiri folklorne skupine, in to je glede na število prebivalcev svojevrsten fenomen. Na regijskem nivoju je iz Občine Žalec zastopanih več ljubiteljskih dejavnosti (zbori, folklor, gledališče), nekatera društva pa se (tudi s pomočjo Sklada prek gostovanj) vedno bolj uveljavljajo v tujini. Ocenjujem, da je sodelovanje JSKD OI Žalec z društvi in drugimi institucijami (Občina, ZKŠT, glasbena šola, osnovne šole, Univerza za III. življenjsko obdobje) vzorno, in nadejam se sodelovanja, ki bo v prihodnosti prineslo še večjo rast kakovosti posameznikov ter društev.

5 ZAKLJUČEK

Lokalni program kulture Občine Žalec je dokument, ki je nastal ob premišljenem angažiranju mnogih posameznikov in ustanov, ki delujejo na področju kulture. Zapisano je uresničljivo, vendar bodo potrebna velika angažiranja posameznikov, društev, zavodov in vseh drugih nosilcev kulture, zlasti pri pridobivanju različnih virov financiranja, ki bodo pomembno dopolnilo proračunskim. Za uresničitev predstavljenih ciljev bo potrebno stalno in skrbno sledenje evropskim in drugim razpisom, kar mora biti skrb vseh, ki skrbijo za kulturno podobo lokalne skupnosti.

Vsi snovalci kulturnega razvoja bodo sledili načrtom, ki so jih zapisali v ta dokument, seveda pa so zaradi dolgoročnosti načrtovanega obdobja možni odkloni.

Lokalni program kulture nastaja v letu, ko mineva 110 let od rojstva enega izmed največjih slovenskih avantgardistov, Srečka Kosovela. Njegove besede so stare skoraj sto let, vendar so brezčasne, pisane za vsa obdobja človeštva. V naši občini jim bomo poskušali slediti.

»Ne civilizacija ne izobrazba, pravi smisel je v kulturi srca ... Kultura mora biti, na kateri mora sloneti naša politika, ne pa obratno ... Kultura gre svojo pot. Kakor luč je: njena sila je v tišini in svetlini; ne hrumi kakor življenje, ki mu postavljajo vsak dan ponosnejše stavbe. Tudi jih kultura ne zahteva; ona sama je stavba nad stavbami, stavba breztežne duševnosti, stavba misli in duha, ki ne vzame lakomnikom zemlje niti pedi, in to je njen ponos; večna je in povsod je, vedno bdi nad nami kakor svetel cilj, proti kateremu moramo iti.« (Srečko Kosovel)